Poštnina plačana v gotovini.

Ljubljana, 27. februarja 1941. — Leto XIV. — Št. 9.

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Samo strokovno gibanje?

Dejstvo je, da se naša strokovna organizacija v največji meri udejstvuje in to zelo uspešno, na strokovnem polju, odnosno pri delu za vsakdanje izboljšanje, ki naj gre v prid delovnemu človeku. Ko beremo ali slišimo poročila o tovrstnih gibanjih, moremo najprej ugotoviti, da jih je kar precej, da lezemo dejansko iz ene v drugo, še ni končano za mizarsko delavstvo, že se pojavlja tarifno vprašanje papirniškega delavstva ali kovinarjev, potem tekstilci in spet stavbinsko delavstvo in tako naprej. Veriga sami pogajanj, uradnih razprav. Prav gotovo je strokovna plat pri vsaki delavski organizaciji važna stran udejstvovanja, saj se z njo zboljšujejo razmere pri delavstvu, v tovarnah, izboljšujejo se življenjske razmere in sicer se hoče v največji meri doseči vedno najboljši uspeh, ki je pač najbolj viden v prejemkih tiste vrste delavstva, ki se trenutno bori za izboljšanje.

Ko naša JSZ že dolga leta z veliko voljo in brez odmora vrši to svojo nalogo, se moramo le vprašati, kako dolgo bo delavstvo le še živelo v takem »pogajajočem« ozračju. Kakor je sicer to delo koristno, kar smo že poudarili, je na drugi strani le tako, da se ga bo delavstvo nekoč naveličalo. To je tudi povsem razumljivo. Delavstvo, ki je bilo še vedno v svojih življenjskih vprašanjih samemu sebi prepuščeno, le prepogostoma stoji pred tarifnimi akcijami, ki so zanj trda muka. Posebno v današnjih časih, ko pride skoro na vsak tretji mesec kakšno pogajanje. Razumljivo, da velja to le za ono stroko, kjer so delavci organizirani. Kjer tega ne poznajo, tam to seveda ne pride v poštev, tisto delavstvo samo čaka in godrnja. Največja tolažba je, da bo nekoč že vse skupaj hudič vzel in njihova delavska zavednost (pa tudi nameščenska!) je pri kraju.

Tarifne akcije, odnosno strokovna gibanja pa postajajo kljub vsemu le nekam naveličana. Če praktično pomislimo na vse intervencije, predloge, posredovanja, seje in razgovore, zborovanja z delavstvom, prekinjene razprave in dostikrat še polovičarsko sklenjene »sporazume«, tedaj se ne moremo čuditi, če bo nekoč delavstvo reklo, da je tega dovolj, za urejanje takih zadev pa bo uporabilo druga, učinkovitejša sredstva.

Tako bi prišli do trditve, da končni namen delavske skupnosti ni zgolj strokovna borba in tarifne koristi, ampak da je važnejše uveljaviti svoj svetovni in delavski nazor o zgraditvi družabnega reda, kjer bo vse gospodarstvo služilo socialnim koristim. To pa je seveda drugo delo in zahteva umskega razglabljanja. S tem pa seveda ni rečeno, da ta stran uveljavljanja ne obstoja! Nasprotno: hujše so socialne krivice, večja je gospodarska zmeda in čimbolj tare delavstvo vsakdanja skrb, tem večje so naše naloge, ki jih imamo do ustvarjanja novega gospodarskega in socialnega reda!

K zgolj strokovnemu gibanju pa bi dodali še sledeče. Zadnje čase je vedno več gibanj, ki stremijo za tem, da se delavstvu, ki je zaposleno pri eni stroki, preskrbi enotna kolektivna pogodba. Kakor je to teoretično lepo, moremo na drugi strani le dvomiti v vrednost takih pogodb. To predvsem iz razloga, kjer si tako pogodbo ni priborilo v celoti ali pa vsaj večina tistega delavstva, kateremu je namenjena. V zadnjem času se vrši ta posel za tekstilno delavstvo, pa tudi nameščenci se trudijo, da bi dobili vsaj polovico podpisov. Ko moremo na eni strani ugotoviti jalovo delo pri mnogih, ki nimajo ali pa nočejo imeti pojma o strokovnem delu, ko se skoro vedno s težavo nabere polovico podpisov, tedaj moremo spričo tega zelo dvomiti v uspeh take pogodbe. Tam kjer tekstilno delavstvo, pa tudi drugo, ni organizirano, tam se tudi nihče ne bo trudil, da bi delodajalec dal kar delavstvu gre. Oblast ne bo stala s pendrekom pri vratih, delavstvo pa je zanikrno in tako izgine navidezna vrednost kolektivnih pogodb za razne stroke, odnosno za delavstvo, ki je v njih zaposleno.

Na drugi strani pa so take pogodbe še prava potuha za delavstvo, ki se ni prej pa tudi ne pozneje brigalo za strokovna vprašanja.

Tako pridemo vedno bolj do trditve, da je vsa vrednost delavske skupnosti v pravilnem delavskem pojmovanju njegovih nalog in teženj, ki jih ima kot družabna celota. Pred to nalogo stoji vse delavstvo, tu ne sme biti barv ne tekmovanja. Posebno danes nam mora biti jasno, kaj je v tej svetovni zmedi delavsko, kaj mu je sovražno in kaj si je nadelo krinko, s katero bi radi slepili... To so vprašanja do katerih bo treba zavzeti odločnejše stališče, na drugi strani pa bomo to postavili pred pogajanja in sklepanja različnih pogodb, ki so za danes, jutri pa je treba začeti zopet znova,

Jj.

Zdravila proti draginji

Kaj pravi g. minister za prehrano

Novi minister za prehrano dr. Milan Protić je v božični številki belgrajske »Pravde« izjavil, da je »zdravilo proti draginji« zelo enostavno: **»Treba je preprečiti povečanje obtoka bankovcev, zadržati dvig mezd, zmanjšati potrošnjo in povečati proizvodnjo.«**

V zvezi s to izjavo je novi minister dosegel prepoved zvišanja cen.

Kakšna zdravila priporoča zastopnik slovenske industrije

Znani industrijalec g. Ivan Avsenek je na zasedanju banskega sveta v soboto 22. t. m., ko je govoril k preračunu banovinskih dohodkov o ustalitvi cen, izjavil med drugim tudi tole:

»Treba je ustaviti sedanji nezdravi razvoj, ki se nam javlja predvsem v draginji. Draginje ne bo ustalila demagogija. Cene moramo ustaliti, četudi trpe pri tem nekateri stanovi. Nemogoče je, da bi se nadaljevalo stalno višanje cen kmetijskih pridelkov in višanje delavskih mezd, ker bo privedlo to do poloma in povzročilo nezaupanje do našega gospodarskega razvoja in do dinarja. V teh razmerah bodo potrebne žrtve, in zapravljanje namesto izpolnjevanje obveznosti mora prenehati. Draginje ne bodo ustavili policijski ukrepi, ki nič ne pomagajo, kvečjemu jo zaustavijo za nekaj časa. Treba jo je odpraviti na že preizkušen način, kar je v najožji zvezi z dejstvom, da se mora vsak zavedati potrebe, da bo moral izredno prispevati k državnim izdatkom s tem, da prevzame izredna bremena nase. Drugače bomo prišli v gospodarski in socialni kaos.«

In kaj kažejo suhe številke o delavskih plačah?

OUZD v Ljubljani je te dni izdal statistične podatke o razvoju članstva, zavarovane mezde, bolnikov itd. v letu 1940.

Med drugimi je zelo zanimiva tudi naslednja ugotovitev:

Letna povprečna zavarovana mezda se je od leta 1935. dvigala takole:

1935	22.40 din
1936	22.57 „
1937	23.51 „
1938	24.80 „
1939	25.17 „
1940	28.92 „

Po večletnih statističnih ugotovitvah povprečna dnevna zavarovana mezda napreduje ob času gospodarskih poletov, ob času gospodarskih kriz pa nazaduje, vendar posamezne konjunkturne faze povprečne dnevne zavarovane mezde večkrat zaostajajo za odgovarjajočimi konjunkturnimi fazami zaposlenosti delavstva. Ob gospodarskih krizah se najprej reducirajo delavci in šele nato se začnejo krajšati delavski zaslužki, ob gospodarskih poletih se najprej nameščajo novi delavci in šele nato se začnejo zviševati plače.

Vse to velja pri stabilnih valutnih razmerah. Pri inflaciji in pri velikih draginjskih porastih pa statistika nominalnih delavskih zaslužkov začne odpovedovati. Zaradi tega se je uvedel pojem realne zavarovane mezde, ki nam pove, koliko eksistenčnih dobrin si delavec lahko kupi s svojim zaslužkom. Taka statistika gre pa že preko okvira delavskega zavarovanja. Pri nas v Jugoslaviji se peča s takimi statistikami g. Artur Benko Grado, uradnik socialno politične revije »Indeks« v Zagrebu. Na tem mestu omenjamo samo, da je povprečna dnevna zavarovana mezda OUZD-a v letu 1940. preračunana v realno mezdo, padla izpod 100, kar pomeni, da ona ne krije več eksistenčnih stroškov niti samskega delavca, kaj šele eksistenčnih stroškov delavca in njegove družine. Od leta 1933. pa do leta 1939. je pa znašala realna mezda članstva OUZD-a okroglo 120, kar pomeni, da je samski delavec okroglo 20% svoje plače porabil za kulturne in luksuzne izdatke.

Javno vabilo krščanskim socialistom

V »Delavski pravici« smo brali odgovor na članek dr. Ahčina o krščanskem socializmu. Avtor tega odgovora res ni imel težkega posla. Izbral je samo nekaj stavkov iz spisov dr. Janeza Kreka in Ušeničnika o krščanskem socializmu, torej iz spisov dveh Ahčinovih stanovskih tovarišev, pa je že zadostovalo, da ni ostalo od vsega uvodnika 1. številke revije katoliške akcije ničesar razen rahel kupček učeno prikrojenih plev. Mi se za znanstveno stran tega dela nočemo nadalje zanimati. To je pošteno opravljeno; za uvodnik v reviji se pa po pravici zahteva vsaj malo več, recimo znanstvene resnosti kot za uvodnike političnih dnevnikov. Tamkaj bi ta spis našel pravo mesto.

Imenovani spis o krščanskem socializmu je namreč čisto politično delo. Znanstveno učeni okvir je pač samo okvir, vsebina pa je političnega značaja politični motivi so narekovali ta članek. Mi bi lahko molče prešli preko preračunanih omalovaževanj in nepriznanj krščanskega socialističnega pokreta pri Slovencih. Če kljub temu povzamemo besedo, storimo to samo zastran tega, da enkrat obrazložimo slovenski javnosti, da je v nas nujno več moči, dela, morale in tudi bodočnosti, kot je poznano slovenskemu narodu in kot mi sami o sebi mislimo v svoji privzgojeni ponižnosti.

Dr. Ahčin obravnava krščanski socializem z nekega zvišenega stališča kot na primer o kaki krivi veri v prvih letih krščanstva. Prav malo mu je mar, da je v svojih mladih letih — hodil on sam v visoko šolo krščanskega socializma, ki so ga pri nas predavali Krek, Gosar, Ušeničnik. Samo politični ljudje lahko s tako eleganco preklinjajo danes ono, kar so še včeraj blagoslavljali. Tako dr. Ahčin obenem preklinja ko vabi, vabi izobčene krščanske socialiste v katoliško skupnost.

Mi smo vedeli, da bo tudi do tega prišlo. Pa bo prišlo še do česa drugega. Prevzetija ni nikdar od dolgega časa. Smešno je slišati vabilo, ko je še komaj leto dni od izobčevanja garjevih ovc katoliške skupnosti. Toda časi so se spremenili. Cena dušam — da se po današnje izrazimo — je strašno poskočila, nastala je vsesplošna draginja. Včasih je bilo duš na pretek, danes pa jih ni dobiti že za drag denar in povrhu nihče ne ve, kaj še bo. Da nismo v objestnosti pred leti z njimi tako razmetavali, si belijo glave še drugačni gospodje, kot je pisec članka o krščanskem socializmu.

Še lansko leto so nas Ahčini »žagali«, izključevali iz svoje prekatoliške srede, letos pa nas vabijo nazaj v katoliško skupnost, kjer da »bomo našli še največ razumevanja in opore pri svoji borbi za socialno pravičnost in boljši družabni red na svetu«, tak je namreč zaključni stavek Ahčinovega spisa. Ah, gospod doktor, kako bi vas mi danes ljubili, če bi vi z istimi besedami pred letom skušali najti razumevanje za krščanske socialiste pri tisti konferenci. Danes pa vidimo v vašem priznanju

le še politiko, in sicer politiko tiste sorte, o kateri se v boljši družbi sploh ne govori.

Na začetku članka, ki je edino zanimiv zaradi prav grobe kmečke prebrisanosti, nam skuša člankar dopovedati, da je krščanski socializem na smrt obsojeni pokret, ki se drži samo še v Sloveniji (prav za prav poklon). Takole nam skuša najprej vzeti pogum in samozavest, predno nas vse mehke na koncu članka povabi v katoliško skupnost:

»Krščanski socialisti so kot organizirana skupina na Nemškem, v Avstriji in Češkem že davno propadli, in sicer še pred znano spremembo političnega režima. Le pri nas še životarijo kot delavska skupina, ki jo poznamo pod imenom Jugoslovanska strokovna zveza. Čim so usahnili nemški viri, je tudi slovenski krščanski socializem postal idejno nerodoviten. Njegovo glasilo »Delavska pravica« se je zadnja leta lovila okrog simpatizerjev z ljudsko fronto. Tako številčno kakor idejno slovenski krščanski socializem... v narodni skupnosti ne pomenja veliko in bi ne mogli reči, da pripada k življenjsko močnim in sodobnim tokovom naše dobe.«

Oprostite nam gg. Ahčini, da vas vse skupaj imenujemo s tistim imenom, s katerim ste se sami podpisali: v veliki in neoprostljivi zmoti se nahajate, ko nas, svojega nasprotnika, podcenjujete. Sicer pa, kaj bi slepomišili, vi nas podcenjujete samo z besedami, samo politično bi rekel preprost človek, v mislih nas visoko cenite, naravnost respektirate, ko ste spoznali, da nam izobčenje ne le ni škodilo, temveč celo koristilo, ko ste spoznali, da smo sposobni lastnega življenja, sposobni celo odpornega in krepkega življenja. Danes se kesate in jemljete besedo nazaj. Zelo se bojim, da prepozno.

Slovenski krščanski socializem ravno s svojim obstankom dokazuje, da pripada k življenjsko močnim sodobnim tokovom naše dobe. Za nami je deset najhujših let. Preživeli smo jih težko, od vseh zapuščeni, zadnje čase izobčeni, brez vseh gmotnih sredstev. Preživeli smo jih samo zato, ker smo hranili v svoji sredi resnico, ki smo jo morali, če ne že priboriti ji svobodo življenja, pa jo vsaj predati čisto nepokvarjeno novi generaciji in novim časom. Sedaj smo vse to dočakali. Prišel je nov rod, ki bo zavzel krščanske socialistične postojanke v novem času, v ugodnejšem času.

Danes ne spadamo več k šibkim tokovom naše dobe. Koliko organizacij se more pohvaliti, da se vzdržujejo izključno iz lastnih sil. Za nas je to popolnoma jasno. **Polnih 300.000 din si pritrgajo od ust naši delavci v svojem neomejenem idealizmu. 7.000 izvodov dosega naklada »Delavske pravice«.** Slovenski javnosti to gotovo ni poznano, tudi g. Ahčin ni vedel tega, ko je omenjal tokove naše dobe. Mi vemo, da smo močni. Močni smo ne zaradi 300.000 in 7.000, močni smo zaradi velikega števila v boju prekaljenih mož, ki so vzdržali v naših vrstah toliko let boja brez upa zmage. Še lani so mislili odgovorni možje o nas da smo doživeli, da lahko brez nevarnosti tvegajo zadnji udarec, pa se bomo za vedno opotekli. Prav gotovo bi se nam to tudi dogodilo, če se ne bi redili od svoje notranje moči, ki je ostala zakrita zgolj političnim očem. Domnevnega mrtveca ni bilo mogoče ubiti.

Sedaj pa se je preleglo tudi Hlapcu Jerneju. Prihajati vidimo naš čas.

Večkrat smo že v našem listu opozarjali, da ima naše ime svoj zgodovinski pomen. Mi smo po imenu le sled poti, ki jo je zapustil med nami tak velikan, kot je bil Janez Ev. Krek. Če pa bo bodoča družba socialistična, kolektivistična, ali še kako drugače -istična, samo da ne bo liberalno kapitalistična, pa bo tudi krščansko socialistična. Za nas je to resnica, za Ahčina bogokletstvo. On nam ne more pomagati, mi pa ne njemu, zato ostanimo vsaksebi. Vse to povemo tudi zaradi splošne obrazložitve našega stališča napram novemu času. Nobena reakcionarna sila nam ne more več zabranjevati, da ne bi izpovedali v kar verujemo, s čemer čutimo in za kar se borimo.

Morda bo komu postalo jasno, da slovenski krščanski socialisti ne životarijo več. Mi živimo krepko slovensko življenje iz sebe nazven, iz svojih moči. Mi nismo nikdar hodili k Centrumu v šolo, še manje k Seiplovi krščanski socialni stranki na Dunaju, da o čeških krščanskih socialistih niti besed ne izgubljamo. V München — Gladbach so romali od zgoraj določeni delavski voditelji, naša internacionala ni imela od nas Bog ve kaj koristi, mi pa ne od nje. Ali nismo upravičeni do bodrilne misli, da smo po duhu in delu res najbolj slovenska organizacija.

Naša ideologija je res enostavna: zvestoba svojemu narodu in svojemu razredu. Še včeraj bi bil ta stavek v pohujšanje, danes je že mnogim razumljiv. Razredni boj je dejstvo, ki ga priznavajo tudi korporativisti, ni zgolj bojno geslo. Le o končnem izidu tega boja si nismo edini. Mi hočemo narod spremeniti v en skupni razred. Kaj hočejo oni drugi, če morda še kaj kot vrnitev lepih starodavnih časov, nam bo ob vsej resnicoljubnosti le težko ugotoviti. To pa je gotovo, da so nam želje različne v bistvenih vprašanjih. Kako naj se pobotamo?

Mi smo »ponatiskovali članke v prilog ljudske fronte«. Da, res je tako in še danes bi jih ponatiskovali, če ne bi bili za važno izkušnjo bogatejši. Toda ta izkušnja ni taka kot si jo mislite vi, gg. Ahčini. Nam ljudska fronta ni škodila. Prav narobe. Slovenska narod ni prestal nobene važnejše politične preizkušnje, kot je bila ona s špansko revolucijo. Morda so si pri vodstvu »Slovenca« na jasnem, kako netaktično je bilo takratno divjanje baš proti ljudski fronti. Takrat ste se pregrešili proti svojemu vrhovnemu principu: proti taktiki. Pridobili niste nikogar, mnogim pa so se odprle oči, ki jih ne boste mogli nikoli več zapreti. Sicer pa, kaj bi se pohujševali nad ljudsko fronto, saj se je prvič praktično obnesla ravno leta 1922. v Ljubljani.

Ljudsko fronto pogrevati se prav vam ne splača.

Na koncu se povrnimo še enkrat k povabilu za združitev v katoliško skupnost. Prav na tem mestu je bila ta skupnost točno razložena, novega ni potrebno dodajati več. Kaj nam je prinesla združitev. Kaj drugega kot izigravanje, ki ga poznamo že 20 let. In kakšno korist bi od tega imelo delovno ljudstvo?

Dr. P. K.

„Delavska pravica" mora priti v vsako zavedno slovensko delavsko družino!

Vsak član JSZ naj skrbi, da se bo članstvo vedno bolj množilo. Le močna organizacija bo v prihodnosti lahko uspešno pomagala delavstvu.

Strokovna poročila

Jeseniški kovinarji so spet dosegli zvišanje svojih plač

Kakor je bilo že določeno v zapisniku h kolektivni pogodbi o draginjskih dokladah z dne 28. decembra 1941, da se v sredini februarja 1941 zopet sestanejo zastopniki strokovnih organizacij in podjetja, da se ugotovi odstotek zvišanja indeksa, tako se je tudi zgodilo. Tozadevni razgovori so se vršili v dneh 17., 18., 19. in 20. t. m.

V prvi vrsti je bilo ugotovljeno, da je indeks v mesecu decembru narastel za več kot je bilo predvideno in da nam za ta mesec sledi doplačilo v znesku 68.784 din. Isto tako nad sledi doplačilo za mesec januar v znesku 45.775 din, skupaj 114.559 din. Ta znesek se razdeli med vse delavce enako po 25 din.

Za mesec februar pa se je izračunal porast indeksa 41.51% na 46.95% za gotovo rezervo, se je dvignili ta odstotek na 48%. Zaradi tega se dvignejo draginjske doklade od 2,768.791 din, kolikor so znašale v januarju 266.209 din na 3,035.000 din v mesecu februarju, to je 11%.

Po želji delavstva se ta denar razdeli na redno opravljene delovne ure, na bolniške šihte, dopuste in orožne vaje, kar znese približno 60% navedene vsote. Ostalih 40% pa se razdeli na družinske doklade. S tem se je izpolnila želja delavstva ,da dobi draginjsko doklado tudi takrat, ko boluje, ko je na plačanem dopustu ali na orožnih vajah. Po tem izračunu bomo dobivali od 1. februarja naprej na vsako delovno uro 2 din draginjske doklade (do sedaj 15 din dnevno), isto tako za časa bolovanja, dopusta ali orožnih vaj (do sedaj nismo dobili nič). Za ženo pa 350 din mesečno in za otroke po 100 din (do sedaj 280 oziroma 80 din).

Ob tej priliki so organizacije posredovale tudi zaradi reducirancev. Dobile so zagotovilo, če se razmere bistveno ne izpremene, da nadaljnjih redukcij ne bo. Dobile so tudi obljubo, da se bo nekaj primerov še popravilo. Organizacije so nato vložile isto tistih reducirancev, ki so socialno šibkejši in je upati, da bo podjetje ta predlog upoštevalo.

Organizacije in zaupniški zbor so vložili na občinski prehranjevalni odbor in na podjetje vlogo, s katero postavljajo zahtevo, da naj bi dobili karte še za en kilogram moke, to je skupno 5 kg mesečno. Kakor se izve, bo ta vloga ugodno rešena in bo s tem zopet malo odpomagano tukajšnjemu kovinskemu delavstvu.

Na koncu pa omenimo še to, da je podjetje pri teh razpravah bilo zelo korektno in so se te razprave vršile brez vsakih nepotrebnih razburjanj. Seveda je ta stvar sedaj precej lažje izvedljiva, ker smo si na jasnem, na kak način se izračunava indeks, kaj se šteje v plače itd., kar smo si vse priborili lansko leto.

Pozivamo vse člane, da vplivate na neorganizirano delavstvo, da se organizira. Naj se delavstvo ne trapi s kakim ribarjenjem v kalnem in naj ne pričakuje rešitve od kogar koli, ki bo prišel iz daljne devete dežele delati red. Samo z organiziranim in smotrnim delom bomo ustvarili **nov in boljši družabni red.** Tega nam ne bo poklonil noben tuj in ne domač mogočnik, temveč si ga moramo sami priboriti. Zato vsi v organizacijo!

Zvišanje pokojnin upokojencem bratovskih skladnic

Akcija za zvišanje pokojnin rudarskih staro- in novoupokojencev je po velikih naporih vendarle vsaj delno dosegla svoj uspeh.

Delodajalska skupina se je na vsak način skušala otresti tega prispevka, toda nazadnje se je vendar vdala in pristala na to, da prispeva tudi svoj delež. Prav tako tudi pri banski upravi za sredstva iz bednostnega sklada v ta namen stvar ni šla tako gladko. Prvotno je banska uprava pristala, da bo votirala za novoupokojence 700.000 dinarjev — milijon je za staroupokojence dala že prej. Pri intervenciji zastopnikov rudarskih delavcev in delodajalcev ter predstavnikov Glavne bratovske skladnice pri podbanu gospodu Majcnu je dala odgovor, da za novoupokojence banovina ne bo dala obljubljenega prispevka. Zaradi tega se je 14. februarja 1941 izvršila po sklepu upravnega odbora Glavne bratovske skladnice pri g. banu ponovna intervencija. Pri tej intervenciji so ponovno razložili g. banu izredno težak položaj novoupokojencev, kakor tudi vso upravičenost, da se iz bednostnega fonda nakažejo potrebna denarna sredstva za zvišanje pokojnin. Na podlagi te intervencije je g. ban obljubil en milijon dinarjev iz bednostnega fonda za zvišanje pokojnin novoupokojencem.

Prve dni meseca marca bo izredna skupščina Glavne bratovske skladnice, ki bo sklepala o teh poviških. Ker so sedaj tako delodajalci kakor oblast dali svoj delež, bo treba, da ga bodo dali tudi delavci. To pa se more izvršiti le na izredni skupščini Bratovske skladnice, na kateri bodo zastopniki delavstva dali svojo izjavo. Poleg tega se bo na tej skupščin odobril nov skupen 15 odstotni izredni prispevek za starostno zavarovanje. Ta novi prispevek se seveda deli na delodajalce in delojemalce.

Čim bo še ta formalnost urejena, bo Glavna bratovska skladnica pričela izplačevati zvišane pokojnine tudi novoupokojencem. Ta zvišanja se bodo izplačevala od 1. marca dalje. Uredilo se bo to tako, da bodo vse pokojnine novoupokojencev pod 300 din mesečno izravnane na 300 din. Poleg tega se bodo priznale osebne draginjske doklade verjetno v višini 10 odstotkov na dosedanje pokojnine, nadalje bodo prejeli tudi novoupokojenci rodbinske doklade, in sicer 150 din za ženo in po 50 din za vsakega nepreskrbljenega otroka.

Staroupokojenci bratovskih skladnic bodo namesto sedanjih pokojnin prejemali nove, in sicer se bodo enako kot za novoupokojence vse pokojnine, ki so nižje od 300 din, izravnale na 300 din, poleg tega bo prejemal upokojenec za ženo 150 din in za mladoletne otroke po 50 din družinske doklade.

Vdove bodo dobile namesto dosedanje pokojnine, kolikor so te nižje od 200 din, polnih 200 din in za vsakega nepreskrbljenega otroka 50 din.

Dvojne sirote bodo enako prejemale mesečno pokojnino po 200 din. Če pa sta dve siroti, dobi druga še 50 din.

Na ta način se bodo vsaj za silo popravile in izboljšale težke razmere rudarskih in topilniških upokojencev, ki so zaradi silne draginje zašli v zelo težak položaj. Iz borbe, katera se je vršila, da so se te stvari tako rešile, je razvidno, da je imela delavska delegacija ob priliki ankete na Delavski zbornici zelo prav, da je ločila akcijo za staroupokojence in novoupokojence, kajti če bi se to vprašanje reševalo skupno, bi tako delodajalci kakor oblast odpravili vso zadevo z enkratnim prispevkom.

Že sedaj pa je treba misliti, kako se bo ta stvar uredila za bodoče, kajti to stanje je samo prehodno in za leto 1941. Potrebno pa je, napraviti, nekaj bolj trajnega, da ne bodo upokojenci vsako leto sproti morali prosjačiti, da se jim pokojnine prilagode draginjskim razmeram.

Minimalne mezde viničarjev

Številka 14. »Službenega lista« dravske banovine objavlja spremembo uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem. Viničarju pritiče odslej poleg ostalih prejemkov, ki so našteti v uredbi, za vsako delovno moč in za vsak dejanski delovni dan, ko delajo bodisi sam bodisi njegove delovne moči v vinogradu ali na ostalem vinogradnikovem posestvu, na novo določena mezda, in sicer **najmanj:** za navadna dela v poletnih mesecih 15 din, v zimskih pa 12 din, za kvalificirana težja dela pa v poletnih mesecih 18.75 din, v zimskih pa 15 din.

Vendarle, se je, hvala Bogu, tudi pri naših slovenskih viničarjih nekaj premaknilo v njihovih dohodkih. Zadeva viničarjev pa je, da bodo te plače tudi res minimalne in ne le maksimalne **ali pa celo, da niti te ne bodo upoštevane,** kar je od naših naprednih vinogradnikov tudi pričakovati.

Viničarji, stopite na noge, in postanite zopet borbeni kot ste bili pred desetimi in **več leti.** Vprašanje vaših družin je vaša sveta dolžnost. Ne pustite jih stradati **na račun** vaše brezbrižnosti in malomarnosti.

TPD še vedno odklanja vsako zvišanje plač

V četrtek 20. februarja 1941 se je na rudarskem glavarstvu vršila druga poravnalna razprava med TPD in delavskimi strokovnimi organizacijami. Tudi ta razprava ni dosegla svojega učinka, kajti TPD izjavlja, da je delavstvu dala, kar mu gre po dvigu draginje, več pa v nobenem primeru ne more, češ da ji oblast ne dovoli nadaljnjega zviševanja cen premoga.

Delavske strokovne organizacije so na razpravi ugotovile, da navedbe TPD niso točne in so to tudi na podlagi statističnih podatkov dokazale. Če tedaj TPD ne more doseči zvišanja cen, pa lahko da povišek na račun svojih izredno visokih dobičkov. Iz letaka, katerega so delavske strokovne organizacije razdelile te dni med rudarsko delavstvo, so vse ugotovitve lepo razvidne. Ako bi se delničarji TPD vsaj za nekaj odstotkov odpovedali superdividendi, to je dvojni dividendi, bi se to, kar delavci zahtevajo in do česar so povsem upravičeni, lahko uredilo.

Ker je zunanje politični položaj tak, da ni primeren za kake težje akcije, so delavske strok. organizacije predlagale, da naj spor razsodi oblast.

Pri tem je treba ugotoviti, da nekaj ljudi v revirjih iz posebnih namenov noče razumeti položaja, v katerem se delavstvo nahaja. Letak, ki je krožil en dan pred razpravo, to dokazuje. Kdor bo resno bral naš letak in ga primerjal z letakom, katerega je podpisal Prospeh Jakob in njegovi tovariši, bo lahko ugotovil, da se strokovne organizacije stvarno in resno bore proti krivicam, ko na drugi strani navedeni letak od prve do zadnje besede napada samo delavsko delegacijo in TZD skoraj nič ne omenja. Na vsak način hoče letak dopovedati rudarskemu delavstvu, da ga bodo zastopniki strokovnih organizacij izdali in prodali. Ugotoviti sicer moramo, da se rudarji na to vrsto propagande ne dajo speljati in da precej hladno jemljejo na znanje vsebino podobnih letakov.

Delavske strokovne organizacije so v svojem letaku pokazale pravo sliko položaja, od rudarjev pa je odvisno, da to prav razumejo in jih pri njih prizadevanjih čim bolj podprejo.

Stavbinsko delavstvo v boju za zvišanje plač

Gradbeno delavstvo je zopet stopilo v mezdno akcijo. Delavske organizacije so pod vodstvom Delavske zbornice poslale delodajalcem predlog za pogajanja. Ti so pa odgovorili, da 50% gradbenih del vrši država, to so utrjevalna dela in dela na železnici Crnomelj-Vrbovsko, banovina in cestni odbori ter občine in da morajo tudi vse te javne institucije pristati na zvišanje plač.

Tudi delavske strokovne organizacije smatrajo, da se morajo določbe kolektivne pogodbe, zlasti pa plače, v celoti izvajati tudi pri javnih delih, čeprav jih vrši država, banovina ali ostale javne ustanove v lastni režiji. Zato so sedaj zahtevale, da skliče pogajanja za zvišanje plač kr. banska uprava, da bodo pogajanja bolj gotovo uspela.

Laže je stališče z Udruženjem tesarjev. Delodajalci se za tesarje ne branijo dati poviška, s tistim odporom kot to delajo gradbeni podjetniki. Pristali so, da bodo ločeno sklenili sporazum o povišku plač in povišek za tesarje ne bo vezan s poviškom za ostalo gradbeno delavstvo.

Cene življenjskim potrebščinam so od zadnjega poviška ki je bil v oktobru 1940, zopet porasle, kot kaže uradni indeks za več kot 16%. Jasno je, da gradbeno delavstvo, ki je povrh še sezonsko, strada v najkrutejšem pomenu besede. Sezonsko delavstvo preživlja ob sedanji draginji take čase, da mora reči, da so njihove žene več kot umetnice, da morejo družini dati še toliko jesti, da od stradanja še ne omagajo. Pravijo, da se čudeži dandanes več ne godijo, ali ni več kot čudež, da sezonski gradbeni delavec, ki dela povprečno osem mesecev, pri teh plačah in tej draginji more preživljati družino?

Problem sezonskih gradbenih delavcev stopa stalno na dan. Borba za zvišanje plač je na vrsti že pet let. Ta borba je bila ostra. Čula jo je vsa javnost. Ker je beda sezoncev največja bolečina na telesu slovenskega naroda, pričakujemo, da ne bodo merodajni činitelji preslišali obupnega klica lačnih sezoncev. Država naj da tukaj prvi zgled in delavstvo bo znalo s svojo organizirano skupnostjo prisiliti zasebne delodajalce, da bodo dali do smrti izčrpanim in lačnim sezoncem boljše plače.

Beda sezoncev vpije k nujni rešitvi tega vprašanja in ozdravitvi te boleče rane na telesu slovenskega naroda.

Položaj nižjih uslužbencev pri OUZD v Ljubljani

Spoštovani gospod urednik!

Lepo Vas prosim, da objavite naslednje vrstice, ki obravnavajo o uslužbencih OUZD.

Pred kratkim sem imel namreč opraviti v kopališču OUZD. Ko sem se skopal, sem hotel dati dotični osebi, ki je bila v kopališču skromno napitnino. Pa jo je odklonila, češ da ni dovoljeno. Ko sem šel po svojih opravkih, mi je instinkt povedal, da nekaj ni v redu. Zato sem se pozneje informiral, kako je s to stvarjo. Pa sem zvedel, da so morale vse uslužbenke in uslužbenci podpisati izjavo, da ne bodo sprejemali nobenih napitnin. Če bi pa le kdo sprejel kakšno napitnino, lahko porabi urad tako dejanje za vzrok, da odpove službo dotični osebi.

Sem stalen obiskovalec kopališča OUZD in so mi razmere prav dobro znane. Zaradi tega vem, da se ni od strani uslužbencev in uslužbenk nikoli godila zloraba. Vsi so uslužni in postrežljivi ter prav nič vsiljivi. Zato vendar ni noben pregrešek, posebno pa še ne tako velik, da bi morali dotično osebo odpustiti, če sprejme kakšno napitnino. Saj nobeden nič ne zahteva. Če pa meni gost, da zasluži dotični uslužbenec, ki mu streže, neko priznanje za njegovo uslužnost v obliki skromne napitnine, ni vendar nič hudega. Imam vtis, da so gospodje le nekoliko preveč birokratični.

Slučajno nisem človek, da bi šel preko takih dogodkov. Kajti sami po sebi so socialen pojav. Prav to me je gnalo, da sem se začel zanimati za službeni položaj teh ljudi. Njihova služba namreč ni lahka. Ves dan so v podzemlju, v težkem, gorkem zraku. Imajo opraviti z vodo. Zato so več ali manj mokri. Vrhu tega imajo opraviti s soparo. Zaradi tega so večkrat razgreti. Če jih doleti v takem položaju prepih, se prav lahko prehladijo. Zato tožijo, zlasti starejši uslužbenci odnosno uslužbenke, o revmatizmu in sličnem.

Zanimal sem se tudi za njihove plače. Ugotovil sem, da so zelo skromne; da so nekateri uslužbenci odn. uslužbenke zaposleni že od 10 do 15 let, pa v bistvu **vedno pri istih plačah.** Plače snažilk pa niti ne dosegajo minimalne mezde.

Zato se čudim vodstvu, da postopa tako rigorozno proti tem ubogim param. Bilo bi bolj socialno, če bi doseglo zanje primerne službene pogoje, pragmatično nastavitev, v prvi vrsti pa pravične plače. To bi bilo socialno! V take zadeve kot so napitnine, naj se pa nikar ne vtika. Napitnine so prostovoljne in spadajo pač v delokrog gostov. Tako postopanje rodi le vznemirjenje med uslužbenci in nejevoljo med gosti. Človek ima vtis, da imajo višji vrhovi premalo dela, ker bi se sicer ne vtikali v take malenkosti.

Vodstvo OUZD naj se zaveda, da ni vprašanje uslužbencev le njegova zadeva. Nižje uslužbence bo branilo članstvo samo, če nihče drugi. Člani pa zahtevajo za vse enake pravice. Kaj bi rekli uradniki, če bi morali 10 in še več let delati za isto plačo? Kakšen občutek bi imeli uradniki, če bi se kdo n. pr. — pa naj bo iz nevoščljivosti ali iz drugega razloga —, spravil nad dijete uradništva za uradna potovanja itd. Gotovo bi bili nejevoljni.

Zato gospodje pamet, pa se nikar ne znašajte nad nižjimi uslužbenci. Rajši jim pomagajte, da bodo prišli do pravičnega socialnega položaja.

Strokovnim skupinam papirničarjev!

Strokovne skupine papirniškega delavstva opozarjamo, da se bo pred občnim zborom skupine papirničarjev na Količevem ob 1. popoldne vršila seja ožjega odbora strokovne skupine papirničarjev. Seja bo v prostorih stare šole na Dobu. Delegati ostalih skupin, t. j. iz Medvod, Vevč in Radeč, naj izstopijo iz vlaka v Domžalah in v Jaršah, kakor je bilo v dopisu skupinam sporočeno. V Domžalah jih bodo čakali tovariši s Količevega.

Do naših krajih

Jesenice

Vsi člani, ki bodo odpuščeni pri KID, naj se javijo v naši pisarni med uradnimi urami ali pa pri posameznih odbornikih, da jim bomo skušali dobiti začasno kako drugo zaposlitev. — JSZ Jesenice.

Jeseniški dopisnik »Gorenjca« si je dovolil označiti kot neresno moje vprašanje g. Snoju, predsedniku »Prevoda«. Če dopisnik smatra vsako pohvalo in slavospev za resno, vsako kritično vprašanje pa za neresno zadevo, potem je seveda bilo moje vprašanje neresno. S tem in takim poročanjem g. dopisnik samo dokazuje, da je on neresen, kljub temu, da nosi zelo resno oblačilo. Pika. — **Savli Jože.**

Rečica ob Savinji

Na podlagi sklepa občnega zbora strokovne skupine lesnega delavstva Ljubno se bo za spodnji del Savinjske doline osnovala posebna plačilnica. Zaradi tega se bo vršil sestanek žagarjev za Rečico, Št. Janž in Pobrežje **v nedeljo dne 2. marca 1941 ob 2 popoldne pri Jurjevcu, vulgo Koren.** — Vse tovariše žagarje in tudi druge lesne delavce vabimo, da se sestanka v kar večjem številu udeleže.

Škofja Loka

Poroka. V nedeljo sta se poročila naša zvesta člana tov. Pirc Tomaž z gdč. Maček Rezi in tovarišica Marija Jurjevič z g. Krmelj Francem. Delavstvo tovarne »Šešir« jima želi mnogo zdravja in blagoslovljenega življenja v novem zakonskem življenju.

Zagorje

Delavsko pevsko društvo »Zvon« bo imelo v nedeljo 2. marca 1941 ob pol 8 zvečer svoj **pevski koncert,** na katerega vljudno vabimo vse članstvo. S tem boste dali moralno oporo za nadaljnje delo na polje delavske kulture! — Vljudno vabljeni!

Javornik

V nedeljo **2. marca ob 9 dopoldne** bo na Koroški Beli **občni zbor** naše skupine. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora udeleže in pripeljejo s seboj tudi vse naše bivše tovariše, ki zaradi katerega koli vzroka niso v organizaciji. — Tovariši! Brez reda in rednega poslovanja ne more uspevati nobena ustanova. Prav posebno pa to velja za delavsko strokovno organizacijo, ki je navezana samo na članarino svojega članstva. Vsako neredno plačevanje članarine ovira redno poslovanje dela pri skupini, še bolj pa v centrali. Zato vljudno naprošamo vse člane, ki so na zaostanku s članarino, da isto po možnosti poravnajo do občnega zbora. Kdor bi pa tega ne mogel, pa naj to stori v mesečnih obrokih ter naj o tem obvesti kakega odbornika skupine. — Red in točnost v vsakem pogledu, kajti le na ta način je mogoč dober in uspešen razvoj naše Jugoslovanske strokovne zveze in s tem tudi razvoj slovenskega delavstva.

Kranj

Po sejnem sklepu bodo **občni zbori gradbene, tekstilne in splošne skupine** v nedeljo 16. marca ob 9 dopoldne v dvorani hotela Stara pošta. Obenem se bo ta dan vršila proslava delavskega praznika sv. Jožefa. Zato delavstvo že sedaj opozarjamo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži in s tem pokaže polno delavsko zavest. Natančen spored občnega zbora bo v prihodnji številki »Pravice«! — Odbor.

Stahovica

Vse članstvo naše skupine ponovno opozarjamo, da bo **občni zbor v nedeljo 2. marca** ob 2 popoldne v prostorih gostilne Prodnik na Kregarjevem. — Odbor.

Sorica

Članstvo naše skupine lesnega delavstva ponovno opozarjamo da bo **občni zbor** naše strokovne skupine **v nedeljo 9. marca** ob 11 dopoldne v prostorih gostilne Petra Pfajfarja v Sorici. Članstvo vabimo, da se ga v čim večjem številu udeleži.

Guštanj

Občni zbor naše strokovne skupine kovinarjev bo **v nedeljo 2. marca** ob 9 dopoldne v prostorih gostilne Cvitanič v Guštanju. Kot zastopnik centrale pride strokovni tajnik Rozman iz Ljubljane. Vse člane vabimo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže.

Duplica

Redni letni občni zbor naše strokovne skupine lesnega delavstva bo, kakor je bilo objavljeno v zadnji številki »Delavske pravice«, **v nedeljo 2. marca** ob 2 popoldne v prostorih gostilne pri Tivadarju (Herle) na Duplici. Zaradi razmer in mezdnega gibanja bo občni zbor zelo važen, zato naj nihče ne manjka. Kot zastopnik centrale pride tov. Žumer.

Hrastnik

Občni zbor naše strokovne skupine rudarjev bo v nedeljo 2. marca v prostorih gostilne Logar v Hrastniku ob 5 popoldne. Kot zastopnik centrale bo prišel tov. Križnik iz Trbovelj. Ker bodo na občnem zboru tudi poročila o položaju, v katerem se nahajajo rudarji, je važno, da se ga vsi člani polnoštevilno udeležite.

Vevče

Občni zbor naše skupine smo morali preložiti in bo v **nedeljo 9. marca** ob 2 popoldne v gostilni g. Gašperlina Cirila v Zadvoru. Ker smo istočasno tudi v mezdnem gibanju, je važno, da se občnega zbora vse članstvo polnoštevilno udeleži.

Celje

Delavci in nameščenci, ne pozabite na **predavanje dr. Gantarja,** ki bo v sredo 5. marca ob pol osmih zvečer!

Odborniki, zaupniki! Istega dne bo ob sedmih zvečer **seja!**

DRUŽINA

je list, ki je že s prvimi številkami vzbudil pozornost. Prinaša povesti, zanimive članke, slike — za zabavo pa »Iz Krjavljevega koša« in povest o »Ljudeh iz Lačne vasi« itd.

Matere ter gospodinje najdejo v tem listu mnogo poučnih stvari. **»Dekle, kam gre tvoja pot?«** je naslov dekliškega kotička, V tem kotičku so tako lepi članki, kakor jih naša dekleta še niso čitala. **Družina** je tednik s slikami na finem papirju in stane letno le 30 din. **Nagrade.** Uprava Družine bo razdelila med tiste naročnike, ki bodo plačali celoletno naročnino do 10. marca 1941, 10.000 din v gotovini. Tri nagrade so po 1000 din, šest po 500 din, deset po 200 din in dvajset po 100 din. Za list vlada veliko zanimanje, zato ga naročite čim prej, da dobite še prve številke!

Uprava »Družine« v Celju.

Občni zbori v nedeljo 9. marca

Za nedeljo 9. marca 1941 so predvideni občni zbori naslednjih skupin:

Javornik, kovinarji;
Huda jama, rudarji;
Medvode, papirničarji;
Sorica, lesni;
Šenčur, tekstilci;
Vič-Združene-opekarne;
Vič-Opekarna.

Radeče

Podjetje Bratje Piatnik v Radečah je vsemu delavstvu, ki je požrtvovalno pomagalo gasiti požar izplačalo enkratno nagrado, in sicer moškim po 50 din, ženskam pa po 30 din, v znamenje hvaležnosti za njihov trud.

Poročila se je naša članica Lenčka Dolinšek. Želimo ji mnogo sreče!

Količevo

Občni zbor naše strokovne skupine papirniškega delavstva bo v **nedeljo 2. marca** ob pol 3 popoldne v prostorih stare šole v Dobu. Kot zastopnik centrale pride tov. Pangeršič, predsednik strokovne skupine papirniškega delavstva. Ker bo občni zbor zelo važen, vabimo vse člane in članice da se ga polnoštevilno udeleže.

Trbovlje

Občni zbor skupine rudarjev je bil 16. februarja. Iz poročil na občnem zboru posnemamo:

Skupina se je v minulem letu mnogo prizadevala za rešitev doklad rudarskih upokojencev, zlasti tistih, ki so bili upokojeni pred letom 1925. Intervenirala je ustno in pismeno na vseh mestih za rešitev tega vprašanja. Z občnega zbora je bila poslana spomenica kr. banski upravi, da se za novoupokojence določi v banski proračun 1,422.882 din kakor je sklenila anketa strokovnih organizacij na Delavski zbornici. To vprašanje bo v kratkem rešeno, da dobijo draginjske doklade tudi ti upokojenci, seveda bo moralo tudi aktivno delavstvo prispevati svoj delež. Odbor se je mnogo zavzemal za rešitev pravičnih plač rudarskemu delavstvu. Mnogo je interveniral lokalno in pri oblasteh. Napravilo se je v minulem letu 107 intervencij, obratni zaupniki pa so izvršili 40 intervencij, pač za vsakogar, ki se je za pomoč zglasil. Pri oblasteh je bilo izvršenih 18 intervencij. Rekordno število so dosegle pismene prošnje, katerih je odbor oddal 588 v preteklem poslovnem letu. Z občnega zbora je bila poslana zahvala tov. starosti Gostinčarju Jožetu za njegovo vztrajno in spodbudno delo. Članstvo mu želi čimprejšnjega zdravja in življenja še mnogo let.

V odbor skupine so bili izvoljeni: predsednik Križnik Filip, namestnik Klančičar Franc, tajnik Logar Vojteh, namestnik Knez Mirko, blagajnik Zupan Franc, ki vodi blagajno pri skupini že 20 let, namestnik Okrogar Viktor; v nadzorstvo pa Kralj Franc Hostnik Ivan in Zadobovšek Avgust.

Centrali je odbor izrekel vse priznanje in pohvalo za vestno in smotrno delo. Tajnik tov. Rozman Jožko je na občnem zboru podrobno opisal naporno delo v centrali za izboljšanje položaja vsega delavstva. Tudi tov. Kovač je orisal potrebo močne strokovne organizacije, ki bo kos sedanjosti in prihodnosti.

Plenarna seja odbora in organizacijskih zaupnikov skupine bo v ponedeljek 3. marca t. l. ob 5 popoldne. Odbor bo sklepal v važni zadevi, zato pridite vsi.

Splošni članski sestanek bo v sredo 5. marca ob 5 popoldne kakor običajno v tajništvu. Zaostankarje prosimo, da to pot poravnajo zaostalo članarino.

Črna-Kaolin

Dne 23. februarja t. l. je imela skupina Črna-Kaolin svoj redni občni zbor. Poročilo funkcionarjev organizacije je pokazalo, da vodstvo organizacije zelo vestno in požrtvovalno opravljalo svoje delo. Imelo je veliko posvetovanj, da je uredilo razne nedostatke. Skupina je sodelovala tudi pri akcijah za zvišanje plač. Če ne bi organizacija vsepovsod zastavila svoje sile, bi bil položaj delavstva veliko slabši kot je danes. Plačevanje članarine je v redu. Želeti pa je, da bi člani, namreč tisti, ki še niso prišli do te uvidevnosti, plačevali članarino brez poziva od strani fuankcionarjev in zaupnikov. S tem jim bodo prihranili veliko truda, katerega bodo mogli potem porabiti pri drugem delu za organizacijo. — Na občnem zboru so pretresali o delavskem položaju v tovarni sami in o splošnem položaju. Kar se tiče tovarne, želi delavstvo zboljšanja svojih plač v sorazmerju s porastom draginje. Podjetje se sicer upira, upati pa je, da se bo kot doslej dosegel tudi v tem pogledu sporazum. Kar se tiče položaja na splošno, je zelo težak. Delavstvo ga bo obvladalo le tedaj, če ga bo vodil duh skupnosti. To skupnost mora vcepljati in vzgojevati vsaka skupina. Da se to doseže, je potrebno, da se vsi člani in članice brez izjeme udeležujejo sestankov in drugih akcij, ki imajo za cilj, da se delavstvo duhovno še bolj poveže med seboj kot je že. — Občni zbor je izvolil za leto 1941. naslednje vodstvo: Predsednik Slevc Valentin; podpredsednik Ramšak Matevž; blagajnik Spruh Janez; blagajnikov namestnik Sušnik Anton II.; tajnik Logar Karel; tajnikov namestnik Senožetnik Jože. Nadzorstvo: Žagar Franc, Ramšak Valentin, Resnik Angela. Delegati za občni zbor JSZ: Slevc Valentin, Juhart Franc. Organizacijski zaupniki: Juhart Franc, Sušnik Anton II., Mali Franc, Sušnik Anton III. Organizacijski zaupniki bodo med drugim tudi pobirali od članov in članic članarino in jo izročali blagajniku. Torej bodo v tem pogledu razbremenjevali tovariša tajnika, ker bi sam zelo težko zmagoval to delo. Zato je prav, da se delo porazdeli. Gospodar: Mali Franc. — Pri skupini je razveseljivo dejstvo, da so razen nekaterih, ki so tudi že prijavili pristop v organizacijo, vsi delavci in nameščenci organizirani. Take sadove žanje le tiho, vztrajno in potrpežljivo delo vodstva organizacije. Novo izvoljeno vodstvo jamči, da bo organizacija kos vsem svojim nalogam zlasti pa da bo premagalo tudi vse težave, ki jih bo veliko, toda ne toliko, da bi ubile pogum organizacije.

Ljubno

V nedeljo 23. t. m. je imela naša skupina lesnega delavstva svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil izredno dobro obiskan, saj se ga je udeležilo nad 140 žagarjev in lesnih delavcev iz bližnje okolice. Občni zbor je vodil predsednik skupine tov. Trbovšek Peter. Kljub razmeroma kratkemu obstoju skupine so bila poročila posameznih funkcionarjev zelo dovršeno podana. Posebno dobro poročilo je podal blagajnik skupine lesnih delavcev, enako pa seveda tudi blagajnik žagarjev. Občni zbor je sklenil, da se bo za skupino lesnih delavcev ustanovila nova skupina, dosedanja skupina lesnih delavcev pa se bo preimenovala v strokovno skupino žagarskega delavstva. Ta skupina bo ustanovila več plačilnic, katere bodo povsem samostojno poslovale.

Po poročilih odbornikov je nadzorstvo predlagalo razrešnico s pohvalo. Nato je govoril kot zastopnik centrale tov. tajnik Rozman. Ugotavljal je, da je delavstvo gornje savinjske doline šele sedaj začelo s svojim pravim delom in da to delo že kaže svoje dobre plodove. Ako hočejo delavci kaj pomeniti, se morajo vsi strniti v svoji strokovni organizaciji, ker le na ta način je mogoče doseči izboljšanje. JSZ je dokazala, da v tem pogledu vodi stvarno gospodarsko politiko in da ne obljublja delavcem nekaj, kar ni mogoče izvršiti, pač pa vsak čas poudarja, da se morajo sami zanimati za svoja vprašanja, biti enotni in delavni, ker le na ta način se bodo osamosvojili in postali enakopraven činitelj v družbi. Nadalje je poročal tudi o prizadevanju JSZ, da se doseže polovična vožnja splavarjev. Ker je bila prva prošnja od Generalne direkcije državnih železnic odbita, je poslala novo vlogo in jo še bolj utemeljila. Ker so po kraju krožile vesti, da je ta stvar za splavarje že ugodno rešena, je videti, da se od druge strani delavcem ne govori resnica, pač pa jih hočejo samo zavajati in prepeljati nekam drugam. Po njegovem poročilu, katerega so navzoči z velikim odobravanjem vzeli na znanje, je bil izvoljen novi odbor, v katerem so v glavnem ostali stari tovariši. Tov. Trbovšek Peter je nato poročal še o poteku zadnje razprave ki se je vršila na okrajnem glavarstvu v Gornjem gradu. Občni zbor lesnih delavcev v Ljubnem je dokazal, da tudi v tem kraju raste kader zavednih delavnih in borbenih delavcev in novih voditeljev JSZ.

Razgledi

Kaj pomeni turško-bolgarska pogodba po enem tednu kar je bila podpisana, še niso ugotovili. Vsaka vojna stran s svojimi zavezniki je dajala razlago, da je ta pogodba njej v prid. Z nemške strani so razglasili, da pomeni nenapadalna pogodba med Turčijo in Bolgarijo odpoved turškega zavezništva proti Angliji. Turško časopisje trdi, da to ni res in da ostane kljub tej pogodbi Turčija zvesta tako Grčiji kot tudi Angliji. Pogodba, da ima samo namen pokazati Bolgariji, da je Turčija ne misli napasti, če bo Bolgarija res ostala nevtralna. Če pa bi Bolgarija napadla Grčijo, smatra Turčija še vedno za svojo dolžnost, da pride Grčiji na pomoč, če bo obenem svojo pomoč nudila tudi Anglija. V nedeljo je izjavil tudi turški zunanji minister, da s turško-bolgarsko nenapadalno pogodbo ostanejo v veljavi vse pogodbe z Anglijo in Grčijo.

Napetosti na jugovzhodu Evrope so se zadnji teden zelo zaostrile zaradi poročil, da so Angleži zasedli grški otok Lemnos in da izkrcavajo v Grčiji 200.000 svojih vojakov. Ta poročila so objavili ameriški časnikarji. Grška in angleška vlada sta ta poročila označila za neresnična. Istočasno so prišla poročila o številu nemških čet, ki so v Romuniji že pripravljene, da vsak čas vkorakajo v Bolgarijo. Vsako poročilo ki objavlja podatke o premikanju čet je seveda s strani prizadete države takoj zanikano. Po stopnjujoči se napetosti bi morali sklepati, da ne bo dolgo časa preteklo, ko bodo dogodki sami pojasnili, kaj je ena ali druga stran pripravila za spopad na jugovzhodu.

Nikjer ne vedo bolje kot na jugovzhodu, kaj je rekel Hitler dne 30. januarja — tako so pisali nedeljski nemški listi glede na položaj na Balkanu. Pri tem navajajo besede: »Kjer koli naj se bo pojavila Anglija, povsod jo bomo napadli in mi smo dovolj močni za to.« Na naslov Balkana pa pravijo listi: »Naj cenijo v Angliji in v Ameriki zmage na afriških bojiščih kolikor hočejo, toliko niso segle daleč, da bi ljudstva na jugovzhodu prepričale, da more v Afriki pasti kaka odločitev za Evropo.«

Notranja sila Italije je močna kot doslej je izjavil v nedeljskem govoru Mussolini. Zadnji vojaški neuspehi so le še bolj utrdili v italijanskem ljudstvu prepričanje, da se mora boriti in zmagati, je izjavil vodja Italije. Povedal je, da je popolnoma prepričan, da Anglija ne more zmagati, med drugimi razlogi tudi zaradi tega, ker ne bo mogla za svojo vojsko dobiti prostora da jo izkrca na evropskih tleh. Slavil je moč nemškega orožja in rekel, da Italija pod nobenim pogojem ne bo sklenila posebnega miru ter Nemčije zapustila.

Hitlerjev govor v ponedeljek je bil namenjen proslavi obletnice strankinega programa. V svojem govoru je napovedal še hujšo vojno, predvsem pa vojno na morju. Položaju na posameznih bojiščih ni omenil. Glede notranjega položaja Nemčije je rekel, da morejo samo norci računati s tem, da se bo še enkrat povrnilo leto 1918. Glavne težave sedanje vojne so že prebrodene, je izjavil.

Važna angleška posvetovanja v Egiptu so se začela zadnji teden, ko sta tja prispela vojni minister Eden in šef generalnega štaba Dill. Minister Eden je bil med to vojno že dvakrat prej v Egiptu. Po zadnjem njegovem obiskus so se izvršile priprave za angleško ofenzivo na vseh afriških bojiščih

Angleži v Bolgariji so zadnji teden zaprli prostore angleških klubov v Sofiji, kjer so bile angleške knjižnice in šole za poučevanje angleškega jezika med Bolgari. Angleži so odpotovali iz Bolgarije v Turčijo. Tudi osebje poslaništva se pripravlja na odhod in bo najbrže že ta teden odpotovalo v Carigrad.

O lakoti v Franciji in Belgiji piše nemški list »Das Reich« dne 23. februarja naslednje: »Angleži žele, da bi čimveč ljudi v Evropi stradalo, ker upajo, da bodo s tem delali Nemčiji v teh deželah težave. Njihovi nekdanji prijatelji in ljudje v nevtralnih državah naj bodo potisnjeni v upore zaradi stradanja in Angležem je malo mar, koliko ljudi pri tem umre. Toda Angleži se varajo, ko upajo na uspešnost te strašne politike. Vsak Španec, ki mu manjka kruha, vsak Francoz ki bi rad pojedel več mesa, ve prav dobro, da je Anglija vzrok njegovemu stradanju. — Namesto, da bi stradanje dvignilo k uporu proti Nemčiji, bo dvignilo duhove k uporu proti Angliji. Nemčija je poskrbela zase, toda ne za vso Evropo, predvsem pa ne za angleške zaveznike.«

Lastne koristi narekujejo Rusiji, da vodi politiko ,dobrih sosedov do Nemčije, je rekel Mussolini v svojem nedeljskem govoru. Ko je govoril o raznih delih Evrope, ki so pod vplivom sil osi, je hotel dokazati italijanski javnosti, da je Anglija osamljena in da ameriška pomoč ne more biti važna.

Brez aktivnega sodelovanja Rusije je bila sklenjena zadnja turško-bolgarska pogodba, tako je objavil sovjetski časopisni urad Tass.

Rekordna produkcija naših premogovnikov

V letu 1940. je znašala produkcija premoga naših premogovnikov 7 milijonov 309.000 ton, to je več kakor v katerem koli prejšnjem letu. Naslednja primerjava kaže razvoj naše produkcije premoga:

1929	5,653.400 ton
1933	4,155.200 ton
1936	4,475.900 ton
1937	5,002.500 ton
1938	5,741.800 ton
1939	6,047.700 ton
1940	7,309.200 ton

Skupna lanska produkcija je bila za 1,261.500 ton ali za 21% večja nego v prejšnjem letu. V primerjavi z letom 1933., ko je bila produkcija najmanjša, znaša povečanje za 3,154.000 ton ali 76%. V primerjavi z letom 1929., ko je bila produkcija največja, je bila kljub temu lanska produkcija premoga večja za 1,655.800 ton ali 29%.

Zanimivo bi bilo preračunati vrednost te ogromne produkcije, kakor tudi, koliko je od tega šlo za investicije, delavske mezde in dobičke; le ti so morali biti pri vseh družbah pa tudi državnih rudnikih precejšnji.

Zapiski

Na naš članek »Zadržana socialnost« je poslal OUZD v Ljubljani naslednje pojasnilo: »Uradov kurjač Poljec Ivan je bil nameščen pogodbeno in je bil za primer smrti, starosti in invalidnosti zavarovan po zakonu o zavarovanju delavcev. Zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev ne dovoljuje, da bi bili te vrste uslužbenci sprejeti v pokojninsko zavarovanje nameščencev. Urad torej ni mogel nuditi za primer smrti nikake boljše preskrbe, kakor jo nudi sedanje socialno zavarovanje vsem uslužbencem te vrste. Kar je urad mogel storiti v tem pogledu, je napravil s tem, da je sklenil pred kratkim, da se za vse pogodbene uslužbence urada izpelje prostovoljno višje starostno zavarovanje. Družini pa je olajšal preživljanje v danih razmerah s tem, da je ženo sprejel v uradovo službo.«

Najmanj, kar moraš storiti za delavstvo, je, da točno vsak mesec plačaš članarino. Organizacija brez sredstev za borbo je le mrtvo telo brez življenja.

Delavska GLASILO PRAVICA KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon štev. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani, izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadružna tiskarna r. z. z o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejec)

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

Ako ste delavci resnično zavedni, potem vlagajte svoje prihranke v

PRVO DELAVSKO HRANILNICO IN POSOJILNICO V LJUBLJANI.

Tudi delavske organizacije imajo svoj denar pri nas.